

UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ IR AIDS CENTRAS

**REKOMENDACIJOS DĖL ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ, KURIAS TURI DĖVĖTI
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS DARBUOTOJAI, PRIŽIŪRINTYS ĮTARIAMUS SERGANT ARBA
SERGANČIUS VIRUSINE EBOLA KARŠTLIGE LIGONINĖSE, ĮSKAITANT ASMENINIŲ
SAUGOS PRIEMONIŲ UŽSIDĖJIMO IR NUSIĖMIMO PROCEDŪRAS**

Vilnius, 2014

Rekomendacijas parengė: Ramutė Budginaitė, Galina Zagrebnevienė, Simona Žukauskaitė – Šarapajevienė
Vyriausiasis redaktorius prof. dr. Saulius Čaplinskas

Vykdydami Ebola hemoraginės karštligės pasirengimo, prevencijos ir valdymo veiksmų planą, patvirtintą Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių situacijų operacijų centro 2014 m. rugpjūčio 14 d. posėdžio protokolu Nr. 01, ir siekdami užtikrinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų sveikatos saugą, sumažinti galimą Ebola hemoraginės karštligės plitimo riziką, teikiant paslaugas įtariamiesiems sergant arba sergantiems Ebola hemoragine karštlige, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro specialistai parengė metodines rekomendacijas „Dėl asmeninių saugos priemonių, kurias turi dėvėti sveikatos priežiūros darbuotojai, prižiūrintys įtariamus sergant arba sergančius virusine Ebola karštlige ligoninėse, įskaitant asmeninių saugos priemonių užsidėjimo ir nusiėmimo procedūras“.

Šiose rekomendacijose pateikiami išsamūs patarimai apie asmeninių saugos priemonių (ASP), kurias reikia naudoti, rūšis ir apie užsidėjimo ir nusiėmimo procesus visiems sveikatos priežiūros darbuotojams (toliau – darbuotojams), įeinantiems į patalpą, kurioje hospitalizuotas įtariamasis sergant arba sergantis virusine Ebola karštlige pacientas (toliau – Ebola pacientas).

Šios rekomendacijos parengtos atsižvelgiant į naujausias JAV ligoninių, gydančių Ebolos pacientus, patirties pamokas ir pabrėžia svarbą mokymų, praktikos, kompetencijos ir darbuotojų stebėjimo, ar teisingai užsideda ir nusiima ASP, parinktą pagal įstaigą.

Rekomendacijos skirtos asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams.

TURINYS

ĮVADAS.....	4
ADMINISTRACINĖS IR APLINKOS KONTROLĖS PRIEMONĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE.....	4
ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMO PRINCIPAI.....	5
MOKYMAI TAISYKLINGAI NAUDOTI ASMENINES SAUGOS PRIEMONES	6
APMOKYTO STEBĖTOJO DALYVAVIMAS	6
ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ UŽSIDĖJIMO IR NUSIĖMIMO VIETŲ NUSTATYMAS	7
ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ PARINKIMAS DARBUOTOJAMS EBOLA PACIENTŲ PRIEŽIŪRAI	8
DARBUOTOJAMS REKOMENDUOJAMOS ASMENINĖS SAUGOS PRIEMONĖS	8
APMOKYTAM STEBĖTOJUI REKOMENDUOJAMOS ASMENINĖS SAUGOS PRIEMONĖS ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ NUSIĖMIMO STEBĖJIMO METU	9
PASIRUOŠIMAS ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ NUSIĖMIMUI	11
LITERATŪRA:	15

IVADAS

Rekomendacijas sudaro šie svarbiausi principai:

1. Prieš dirbdami su Ebola pacientais visi darbuotojai, dalyvaujantys Ebola pacientų priežiūroje, privalo būti pakartotinai mokomi ir turi pademonstruoti kompetenciją atlikti visus su Ebola susijusios infekcijos kontrolės veiksmus ir procedūras ir ypač užsidedant ir nusiimant tinkamas asmenines saugos priemones (toliau – ASP).
2. Dirbančių su ASP darbuotojų, prižiūrinių Ebola pacientus, visa oda turi būti uždengta.
3. Bendrą saugią Ebola pacientų priežiūrą įstaigoje privalo visą laiką prižiūrėti vietos vadovas, o kiekvieną ASP užsidėjimo ir nusiėmimo procedūrą privalo stebėti apmokytas stebėtojas, kad būtų užtikrinta, kad tinkamai laikomasi nustatytų ASP protokolų.

Sveikatos priežiūros įstaigose Ebola plinta per tiesioginį kontaktą (pvz., per pažeistą odą arba akių, nosies ar burnos gleivines) su Ebola sergančio asmens krauju arba kūno skysčiais ar kitais objektais (pvz., adatomis, švirkštais), užkrėstais virusais. Visiems darbuotojams, prižiūrintiems Ebola pacientus, rekomenduojama visą kūną dengiančias ASP, kad būtų sumažinta užsikrėtimo rizika.

Kad būtų apsaugoti darbuotojai, prižiūrintys Ebola pacientus, sveikatos priežiūros įstaigos privalo užtikrinti ASP saugaus naudojimo vadovavimą ir priežiūrą ir įgyvendinti administracines bei aplinkos kontrolės priemones nuolat tikrindami saugumą tiesiogiai stebint darbuotojus ASP užsidėjimo ir nusiėmimo metu.

ADMINISTRACINĖS IR APLINKOS KONTROLĖS PRIEMONĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE

Kad būtų apsaugoti darbuotojai ir užkertamas kelias Ebola viruso plitimui, reikia vykdyti tinkamas administracines procedūras ir saugaus darbo praktiką tinkamoje vietoje. Šią kontrolę sudaro:

Administraciniame lygmenyje, įstaigos infekcijos prevencijos valdymo sistema, bendradarbiaujant su įstaigos profesinės sveikatos skyriumi, turėtų:

- Parengti ir įgyvendinti pagalbos skubumo nustatymo protokolus efektyviai nustatyti pacientus, kurie gali būti užsikrėtę Ebola ir įvesti atsargumo priemones, nurodytas šiame dokumente.
- Paskirti vietos vadovus, atsakingus už darbuotojų ir pacientų saugos priemonių įgyvendinimą. Vietos vadovo vienintelė atsakomybė – užtikrinti saugų ir efektyvų Ebola pacientų gydymo teikimą. Šie asmenys atsakingi už visus Ebola infekcijos kontrolės aspektus įskaitant aprūpinimo monitoringą ir vertinimą ir tiesioginį priežiūros stebėjimą prieš personalui įeinant į izoliavimo ir gydymo zoną, esant šioje zonoje ir išėjus iš jos.
- Mažiausiai vienas vietos vadovas turi būti bet kuriuo metu vietoje, kur prižiūrimas Ebola pacientas.
- Nustatyti kritines pacientų priežiūros funkcijas ir svarbiausius darbuotojus Ebola pacientų priežiūrai, laboratorinių ėminių ėmimui, aplinkos ir atliekų tvarkymui iš anksto.
- Užtikrinti, kad darbuotojai būtų apmokyti pagal visus rekomenduojamus saugios Ebola pacientų priežiūros protokolus prieš jiems įeinant į pacientų priežiūros zoną.
- Apmokyti sveikatos darbuotojus apie visas ASP, rekomenduojamas įstaigos protokuose. Darbuotojai turi praktikuotis užsidėjimo ir nusiėmimo procedūrų ir privalo mokymo

procesu pademonstruoti kompetenciją patikrinimų ir vertinimo metu prieš pradėdami prižiūrėti Ebolos pacientus.

- Pasitelkite apmokytus stebėtojus, kurie kontroliuotų, ar ASP naudojama taisyklingai ir ar griežtai laikomasi ASP užsidėjimo ir nusiėmimo protokolų, vadovaukite darbuotojams kiekvienu naudojimo momentu pagal kontrolinį kiekvienos užsidėjimo ir nusiėmimo procedūros sąrašą.
- Registruokite stebėtojų ir sveikatos darbuotojų mokymus dėl patyrimo ir kompetencijos užsidedant ir nusiėmant ASP ir atliekant visas būtinas su priežiūra susijusias pareigas, kai dėvimos ASP.
- Paskirkite vietą (plotą), kad ASP galima būtų užsidėti ir nusiėmti atskirose zonose.
- Svarbiausią saugaus darbo praktiką sudaro šie dalykai:
 - Nustatyti ir izoliuoti Ebola pacientą atskiroje patalpoje su uždaromis durimis ir asmeniniu tualetu kaip galima greičiau.
 - Atriboti darbuotojų, turinčių sąlytį su Ebola pacientu, skaičių (t. y. venkite trumpų pamainų) ir atribokite nebūtiną personalą ir lankytojus nuo paciento priežiūros zonos.
 - Stebėkite paciento priežiūros zoną bet kuriuo metu ir registruokite mažų mažiausiai visų darbuotojų, kurie įeina į Ebola paciento kambarį, įėjimą ir išėjimą.
 - Užtikrinkite, kad apmokytas stebėtojas artimai stebėtų kiekvieną ASP užsidėjimo ir nusiėmimo procedūrą, kontroliuokite, kad būtų užtikrinta, kad užsidėjimo ir nusiėmimo protokolų laikomasi.
 - Užtikrinkite, kad darbuotojai turėtų pakankamai laiko netrikdomi taisyklingai užsidėti ir nusiėmti ASP.
 - Užtikrinkite, kad būtų laikomasi praktinių saugos priemonių paciento priežiūros metu, pavyzdžiui, kad rankomis nebūtų liečiamas veidas, kuo mažiau būtų liečiami paviršiai ir kūno skysčiai, būtų išvengta įsidūrimo adatomis ar aštriais daiktais, ir dažnai būtų dezinfekuojamos pirštinėmis apmautos rankos alkoholine rankų trynimo priemone (toliau – ARTP, ypač po to, kai paliečiami kūno skysčiai).
 - Skubiai dezinfekuokite bet kuriuos matomus užkrėstus ASP paviršius, įrangą ar paciento priežiūros zonos paviršius naudodami autorizuoto dezinfekanto tamponus.
 - Reguliariai valykite ir dezinfekuokite paciento priežiūros zonos paviršius, net nesant matomo užteršimo.
 - Tai turi atlikti slaugytojos arba gydytojai kaip paciento priežiūros veiklos dalį, siekiant sumažinti skaičių papildomų darbuotojų, kurie įeina į palatą.
 - Stebėkite sveikatos darbuotojus paciento palatoje, jei įmanoma (pvz., intensyvios priežiūros skyriaus patalpa su stikline siena, vaizdo kameros).
 - Nustatykite įstaigos susidūrimo su užkratu (ekspozicijos) valdymo planą, kuriame numatomas nukenksminimas ir tolesnis paveiktų darbuotojų stebėjimas, jei buvo be apsaugos priemonių susidurta su užkratu. Sveikatos darbuotojų mokymų dalį turi sudaryti mokymai pagal šį planą ir apie tolesnį stebėjimą.

ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMO PRINCIPAI

Darbuotojai privalo suprasti šiuos svarbiausius saugaus ir efektyvaus ASP naudojimo principus, kuriuos sudaro reikalavimas, kad dirbant su ASP oda negali būti atvira:

- ASP užsidėjimas
 - ASP būtina užsidėti taisyklingai tinkama tvarka prieš įeinant į paciento priežiūros zoną ir vėliau ji neturi būti keičiama visą laiką būnant paciento priežiūros zonoje. Užsidėjimą privalo tiesiogiai stebėti apmokytas stebėtojas.
- Paciento priežiūros metu:

- ASP turi būti užsidėta vietoje ir dėvima taisyklingai viso galimo sąlyčio su galimai užkrėstomis zonomis metu. ASP neturėtų būti koreguojama paciento priežiūros metu.
- Sveikatos darbuotojai turi dažnai dezinfekuoti pirštineis apmautas rankas naudodami ARTP, ypač prisilietę prie kūno skysčių.
- Jei prižiūrint pacientą dalinai ar visiškai pažeidžiama ASP (pvz., pirštinė nusmunka nuo rankovės atidengdama atvirą odą, plyšta išorinė pirštinė, įsiduriama adata), darbuotojas privalo tuoj pat pasitraukti į nusiėmimo zoną galimam sąlyčiui su užkratu įvertinti. Laikykitės įstaigos darbuotojų susidūrimo su užkratu (ekspozicijos) plano, jei reikia, įvertinti ekspozicijos riziką.
- ASP nusiėmimas:
 - Naudotų ASP nusiėmimas – **labai rizikingas procesas**, kuriam reikia struktūrinės procedūros, apmokyto stebėtojo, tam skirtos vietos, kad užtikrinti saugą;
 - **ASP nuimami lėtai ir apdairiai** tinkama tvarka vienas po kito, kad būtų sumažinta užsikrėtimo ar kitokio susidūrimo su Ebola virusu rizika;
 - Turi būti parengtas procesas etapais („žingsniais“) ir naudojamas mokymų ir kasdienės praktikos metu.

Dvigubos pirštinės suteikia papildomą apsaugos sluoksnį tiesiogiai prižiūrint pacientą ir ASP nusiėmimo proceso metu. Daugiau ASP sluoksnių gali apsunkinti atlikti paciento priežiūros procedūras ir sukelti darbuotojams didesnę poodinio susižeidimo (pvz., adatos dūris), užsikrėtimo priežiūros ar nusiėmimo metu, ar kitokio kontakto su Ebola pavojų. Jei sveikatos įstaigos nusprendžia pridėti papildomą ASP ar keisti šias ASP rekomendacijas, jie turi apsvarstyti kiekvieno pakeitimo pavojų / naudą, apmokyti darbuotojus taisyklingo užsidėjimo ar nusiėmimo pagal modifikuotas procedūras.

MOKYMAI TAISYKLINGAI NAUDOTI ASMENINES SAUGOS PRIEMONES

Mokymai užtikrina, kad darbuotojai gerai žino ir yra įgudę užsidėti ir nusiimti ASP prieš pradėdami Ebola paciento priežiūrą. Patogumas ir įgūdžiai užsidedant ir nusiimant pasiekiami tik **daug kartų praktikuojantis tiksliai naudoti ASP**. Turi būti reikalaujama, kad darbuotojai prieš pradėdami dirbti su Ebola pacientais pademonstruotų ASP naudojimo kompetenciją, įskaitant užsidėjimą ir nusiėmimą stebint apmokytam stebėtojui. Be to, praktikos metu darbuotojai ir jų instruktoriai turi įvertinti savo įgudimą ir patogumą atlikdami reikiamas pareigas dėvėdami ASP. Mokymai turi būti prieinami visais formatais, prieinamais neįgalumą turintiems asmenims ar asmenims su ribotais kalbos įgūdžiais. Pritaikykite mokymus pagal numatytos auditorijos išsilavinimo lygį.

APMOKYTO STEBĖTOJO DALYVAVIMAS

Kadangi kiekvienos užsidėjimo ir nusiėmimo etapo („žingsnio“) eilės tvarka ir veiksmai kritiškai svarbūs apsisaugoti susidūrimo su užkratu (ekspozicijos), apmokytas stebėtojas turi balsu skaityti darbuotojams kiekvieną procedūros etapą („žingsnį“) kontroliniame sąraše ir vizualiai patvirtinti, ir dokumentuoti, kad etapas atliktas tiksliai. Apmokytas stebėtojas – atsidavęs asmuo, kurio vienintelė atsakomybė užtikrinti, kad būtų laikomasi viso ASP užsidėjimo ir nusiėmimo proceso reikalavimų. Apmokytas stebėtojas turi gerai nusimanyti apie visą ASP, rekomenduojamą įstaigos protokole ir tiksliai užsidėjimo ir nusiėmimo procedūras, įskaitant naudotas ASP sunaikinimą, turi turėti kvalifikacijos teikti patarimus ir technines rekomendacijas darbuotojui. Apmokytas stebėtojas stebi ir registruoja sėkmingas užsidėjimo ir nusiėmimo procedūras, skubiai teikia koreguojamas instrukcijas, jei darbuotojas nesilaiko rekomenduojamų etapų. Apmokytas stebėtojas turi žinoti sąlyčio su užkratu (ekspozicijos) valdymo planą netyčinio procedūros pažeidimo atveju.

ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ UŽSIDĖJIMO IR NUSIĖMIMO VIETŲ NUSTATYMAS

Įstaigos turi užtikrinti, kad vieta ir išplanavimas leistų aiškiai atskirti švarias ir galimai užkrėstas zonas. Labai svarbu, kad būtų naudojami fiziniai barjerai (pvz., plastikiniai aptvarai), kur reikia, kartu su aiškiais ženklais atskirti skirtingoms ir užtikrinti vienpusį priežiūros srautą einant nuo švarių zonų (pvz., kur užsidedama ir laikoma nenaudota įranga ir priemonės) į paciento palatą ir į ASP nusiėmimo zoną (zona, kur ASP nuimama ir išmetama).

Iškabinėkite ženklus svarbiausiems ASP užsidėjimo ir nusiėmimo aspektams pažymėti, įskaitant:

- Žyminčius švarias zonas ir galimai užkrėstas zonas;
- Primenančius darbuotojams palaukti apmokyto stebėtojo prieš nusiėmant ASP;
- Pabrėžiančius būtinumą lėtai ir atsargiai nusiėmti ASP, kad būtų apsaugota nuo užsikrėtimo;
- Primenančius darbuotojams dezinfekuoti pirštinetas rankas tarp nusiėmimo procedūros etapų, kaip nurodyta žemiau.

Pažymėkite šias zonas tinkamais ženklais:

1. ASP laikymo ir užsidėjimo zona

Tai už Ebola paciento palatos esanti zona (pvz., šalia tuščios paciento palatos, pažymėta zona prieškambaryje už paciento palatos), kur laikoma švarios ASP ir kur darbuotojai gali užsidėti ASP prieš eidami į paciento palatą. Nelaikykite galimai užkrėstos įrangos, naudotos ASP ar atliekų, pašalintų iš paciento palatos šioje zonoje. Jei atliekos gali kirsti šią zoną, jos privalo būti tinkamai apsaugotos.

2. Paciento palata

Tai vieno paciento kambarys. Durys laikomos uždarytos. Bet koks daiktas ar darbuotojas, paliekantis šį kambarį, turi būti laikomas galimai užkrėstu.

3. ASP nusiėmimo zona

Tai zona netoli paciento palatos (pvz., prieškambaris arba šalia esantis tuščia paciento palata atskirai nuo švarios zonos), kur darbuotojai, išeinantys iš paciento palatos, gali nusiėmti ir išmesti savo ASP. Arba kai kurie ASP nuėmimo proceso etapai gali būti atliekami aiškiai pažymėtoje paciento palatos zonoje netoli durų, su sąlyga, kad šiuos etapus gali matyti ir stebėti apmokytas stebėtojas (pvz., per langą, kad darbuotojas, nusiėmdamas ASP, galėtų girdėti apmokyto stebėtojo instrukcijas). Nenaudokite šios aiškiai pažymėtos zonos jokiais kitais tikslais. Laikykite pirštines švarioje ASP nusiėmimo zonos dalyje, prieinamoje darbuotojams, kai nuimamos ASP.

ASP nusiėmimo zonoje parūpinkite ASP dezinfekcijos ir rankų higienos priemonių atsargų ir numatykite vietos ASP nusiėmimui, įskaitant vietą sėdėti, kurią galima būtų lengvai valyti ir dezinfekuoti, kur darbuotojai gali nusiėmti batų apmokus. Parūpinkite sandarių užkrėstų atliekų konteinerių išmesti naudotai ASP. Dažnai valykite ir dezinfekuokite ASP nusiėmimo zonos aplinką, tai darykite ir kai darbuotojai baigia ASP nuėmimo procedūrą.

Jei įstaigai reikia naudoti koridorių už paciento kambario kaip ASP nusiėmimo zoną, sukonstruokite fizinius barjerus, atitveriančius koridorių nuo judėjimo ir tokiu būdu sukurkite prieškambarį. Taip darydama įstaiga turi užtikrinti, kad ši koridoriaus erdvė atitiktų priešgaisrinės

apsaugos reikalavimus. Nustatykite, kad šis koridorius būtų prieinamas tik svarbiausiam personalui, tinkamai apmokytam apie rekomenduojamą infekcijos prevencijos praktiką prižiūrint Ebola pacientus. Įstaigos turi apgalvoti, kad nusiėmusiems ASP darbuotojams būtų prieinami dušai.

ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ PARINKIMAS DARBUOTOJAMS EBOLA PACIENTŲ PRIEŽIŪRAI

Šiame skyriuje apibrėžiamos kelios ASP kombinacijos ir kaip jas reikėtų tinkamai dėvėti. Svarbiausia visų ASP atveju yra nuoseklus ASP naudojimo įgyvendinimas per daugkartinius mokymus ir praktiką. Įstaiga turi parinkti ir standartizuoti ASP, kurią turėtų naudoti visi svarbiausi darbuotojai, tiesiogiai sąveikaujantys su Ebola pacientais, ir pateikti rašytinius protokolus, apibūdinančius šios ASP užsidėjimo ir nusiėmimo procedūras, kurias prižiūrės ir kontroliuos apmokytas stebėtojas.

Rekomenduoja įstaigoms naudoti baterijomis varomą orą valantį respiratorių (angl. powered air purifying respirator, PAPR) arba daleles filtruojantį respiratorių FFP3 tuo atveju, jei netikėtai susidarytų aerozoliai.

Sveikatos darbuotojams, kurie gali praleisti ilgesnį laiką su ASP prižiūrėdami Ebola pacientus, svarbiausia saugumas ir komfortas. Standartizuoti drabužiai po ASP (pvz., chirurginės pižamos ar vienkartiniai rūbai ir speciali plaunama avalynė) padeda užsidėti ir nusiimti ASP ir pašalina rūpesčius dėl asmeninių rūbų užkrėtimo.

Jei įstaigos pasirenka naudoti kitokią ASP nei aprašyta žemiau (pvz., kombinezonus su integruotu gobtuvu arba chirurginį gobtuvą su integruotu visą veidą dengiančiu skydu), būtina apmokyti darbuotojus juos naudoti ir užtikrinti, kad būtų pritaikytos užsidėjimo ir nusiėmimo procedūros ir atitinkamai jų laikomasi.

DARBUOTOJAMS REKOMENDUOJAMOS ASMENINĖS SAUGOS PRIEMONĖS

- **PAPR arba FFP3 respiratorius.** Jei įstaigos protokoluose naudojami PAPR ir vienkartiniai FFP3 respiratoriai, užtikrinkite, kad būtų laikomasi kvėpavimo takų saugos (plačiau [OSHA Respiratory Protection Standard, 29 CFR 1910.134](#)), įskiriant tinkamumo patikrinimą, medicininį vertinimą ir sveikatos darbuotojų mokymus.
 - **PAPR:** PAPR su viso veido skydu, šalmu ar gobtuvu. Visi tinkami naudoti dar kartą šalmai ar gobtuvai privalo būti uždengti vienkartiniais gaubtuvais, kurie siekia pečius ir visiškai uždengia kaklą ir dera su pasirinktu PAPR. Įstaiga turi laikytis gamintojo instrukcijų visiems pakartotinai naudojamiems komponentams nukenksminti ir pagal šias instrukcijas parengti įstaigos protokolus, kuriuose būtų paskirti atsakingi darbuotojai, kurie užtikrintų, kad įranga pakartotinai apdirbta ir kad baterijos visiškai pakrautos prieš pakartotiną naudojimą.
 - Pirmenybė teikiama PAPR su atskiru filtru ir ventiliatoriumi, integruotu į šalmo vidų.
 - PAPR su išoriniu prie diržo montuojamu ventiliatoriumi atveju reikia pritaikyti užsidėjimo ir nusiėmimo eilės tvarką, kaip aprašyta žemiau.
 - **FFP3 respiratorius:** vienkartinis FFP3 respiratorius kartu su vienkartinio chirurginio gobtuvu, siekiančiu pečius, ir vienkartinis visą veidą dengiantis antveidis. Jei FFP3 respiratoriai naudojami vietoj PAPR, reikia rūpestingai stebėti siekiant užtikrinti, kad darbuotojai per neapsižiūrėjimą nepaliesų savo veido po skydu paciento priežiūros metu.

- Vienkartinis skysčiams atsparus arba nepralaidus chirurginis chalatas, siekiantis mažiausiai blauzdų vidurį arba kombinezonas be integruoto gaubtuvo. Galima vilkėti kombinezonus su integruotomis kojineis arba be jų.
- Reikėtų apsvarstyti pasirinkti chalatus ar kombinezonus su kilpomis nykščiui rankovėms pritvirtinti virš vidinės pirštinės. Jei chalato ar kombinezonų su kilpa nykščiui nėra, personalas gali pagalvoti priklijuoti lipnia juosta, kad apsaugotų odą tarp rankovės ir vidinės pirštinės nuo sąlyčio su užkratu dirbdami. Bet, jei klijuojama lipnia juoste, reikia pasirūpinti, kad juosta būtų pašalinama švelniai. Kai kurių įstaigų patirtis rodo, kad klijavimas lipnia juosta gali padidinti riziką, apsukindamas ir padarydamas gremėzdiską nusivilkimo procesą.
- Vienkartinės nitrilo apžiūros pirštinės su pailgintu rankogaliu. Reikia mūvėti dvi poras pirštinių. Mažiausiai išorinės pirštinės turi turėti pailgintus rankogalius.
- Vienkartiniai skysčiams atsparūs ar nepralaidūs vienkartiniai aulinių ar kitų batų apmovai turi būti mažiausiai iki blauzdos vidurio. Aulinių ar kitų batų apmovai turi netrukdyti judėti ir nekelti darbuotojui pavojaus paslysti.
 - Vienkartiniai skysčiams atsparūs arba nepralaidūs batų apmovai priimtini tik jei naudojami kartu su kombinezonais su integruotomis kojineis.
- Vienkartinė skysčiams atspari arba nepralaidi prijuostė, dengianti liemenį iki vidurio blauzdų turi būti naudojama, jei Ebola pacientai vemia ar viduriuoja. Prijuostė suteikia papildomos apsaugos nuo kūno priekio sąlyčio su kūno skysčiais ar ekskretais. Jei bus dėvimas PAPR, reikėtų rinktis užrišamą už kaklo prijuostę, kad būtų lengviau nusiimti.

APMOKYTAM STEBĖTOJUI REKOMENDUOJAMOS ASMENINĖS SAUGOS PRIEMONĖS ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ NUSIĖMIMO STEBĖJIMO METU

Apmokytas stebėtojas neturi įeiti į Ebola paciento palatą, bet bus ASP nusiėmimo zonoje stebėti ir padėti nusiimti tam tikrus ASP komponentus, kaip nurodyta žemiau. Stebėtojas stebėdamas neturi dalyvauti jokiose Ebola pacientų priežiūros veiksmuose. Apmokytiems stebėtojams rekomenduojamos tokios ASP:

- Vienkartinis skysčiams atsparus arba nepralaidus chirurginis chalatas, siekiantis mažiausiai blauzdų vidurį arba kombinezonas be integruoto gaubtuvo.
- Vienkartinis visą veidą dengiantis antveidis.
- Vienkartinės nitrilo apžiūros pirštinės su pailgintais rankogaliais. Reikia mūvėti dvi poras pirštinių. Mažiausiai išorinės pirštinės turi turėti pailgintus rankogalius.
- Vienkartiniai skysčiams atsparūs ar nepralaidūs batų apmovai. Batų apmovai neturi trukdyti judėti ir nekelti darbuotojui pavojaus paslysti.

Apmokyti stebėtojai turi užsidėti ir nusiimti parinktą ASP pagal tas pačias žemiau aprašytas procedūras. Jei apmokytas stebėtojas padeda nusiimti ASP, tai apmokytas stebėtojas turi dezinfekuoti išorines pirštines su autorizuoto dezinfekanto tamponu arba ARTP tuoj pat po sąlyčio su darbuotojo ASP.

ASP užsidėjimas, kai pasirenkamas PAPR - šioje užsidėjimo procedūroje tariama, kad įstaiga pasirenka naudoti PAPR. Nustatytas protokolas palengvina mokymus ir nurodymų laikymąsi. Naudokite apmokytą stebėtoją patikrinti, kad sėkmingai laikomasi protokolo.

1. **Įtraukite apmokytą stebėtoją:** ASP užsidedama vadovaujant ir prižiūrint apmokytam stebėtojui, kuris vizualiai patvirtina, kad visos ASP tinkamos naudoti ir gali būti sėkmingai užsidėtos. Apmokytas stebėtojas naudoja rašytinį kontrolinį sąrašą kiekvienai ASP apsilvilkimo stadijai

- patvirtinti ir gali padėti užtikrinti ir patikrinti viso komplekto vientisumą. Neturi būti matoma sveikatos darbuotojo atvira oda ar plaukai užsidėjimo proceso pabaigoje.
2. **Asmeninių drabužių ir daiktų pašalinimas:** persivilkite chirurgine pizama (arba vienkartiniais drabužiais) ir specialia plaunama (plastikine ar gumine) avalyne tinkamoje švarioje zonoje. Į paciento palatą negalima neštis jokių asmeninių daiktų (pvz., papuošalų, laikrodžių, mobiliųjų telefonų, pranešimų gaviklių, tušinukų).
 3. **Prieš užsidėdami patikrinkite ASP:** vizualiai patikrinkite ASP ansamblį, kuris bus dėvimas, kad įsitikintumėte, jog jis tinkamas naudoti, kad prieinama visa reikiama ASP ir atsargos, ir kad parinkti dydžiai tinka darbuotojui. Apmokytas stebėtojas peržiūri užsidėjimo eilės tvarką su darbuotoju prieš šiam pradėdant ASP užsidėjimą ir perskaito ją laipsniškai darbuotojui.
 4. **Rankų higiena:** atlikite rankų higienos procedūrą su ARTP. Naudodami ARTP, leiskite rankoms nudžiūti prieš pereinant prie kito etapo („žingsnio“).
 5. **Užsimaukite vidines pirštines:** užsimaukite pirmąją porą pirštinių.
 6. **Užsidėkite aulinių ar kitų batų apmorus.**
 7. **Užsivilkite chalata ar kombinezoną:** užsivilkite chirurginį chalata arba kombinezoną. Užtikrinkite, kad chalatas ar kombinezonas pakankamai didelis, kad netrukdytų judėti. Užtikrinkite, kad vidinių pirštinių rankogaliai būtų užkišti po chirurginio chalato arba kombinezono rankove.
 - a. Jei naudojami PAPR su atskiru filtru ir ventiliatoriumi, integruotu šalmo viduje, diržas ir baterijos mazgas turi būti uždėti prieš apsivelkant chalata arba kombinezoną, kad diržas ir baterijos mazgas būtų po chalatu arba kombinezonu.
 - b. Jei naudojamas PAPR su išoriniu prie diržo tvirtinamu ventiliatoriumi, tai ventiliatorius ir vamzdeliai turi būti virš chalato arba kombinezono tinkamai oro apykaitai užtikrinti.
 8. **Užsimaukite išorines pirštines:** Užsimaukite antrą pirštinių porą (su pailgintais rankogaliais). Užtikrinkite, kad rankogaliai užtraukti virš chalato arba kombinezono rankovių.
 9. **Užsidėkite respiratorių:** Užsidėkite PAPR su viso veido skydu, šalmu ar gaubtuvu.
 - a. Jei naudojamas PAPR su atskiru filtru ir ventiliatoriaus mazgu, integruotu šalmo viduje, būtina naudoti vienkartinį gobtuvą, siekiantį pečius ir visiškai dengiantį kaklą. Įsitinkite, kad gobtuvas uždengia visus plaukus ir ausis, ir kad jis nusitęsia už kaklo iki pečių.
 - b. Jei naudojamas PAPR su išoriniu prie diržo montuojamu ventiliatoriaus mazgu ir pritvirtinamas tinkamas pakartotinai naudoti gaubtuvas, tai būtina naudoti vienkartinį gaubtuvą, siekiantį iki pečių ir visiškai uždengiantį kaklą. Įsitinkite, kad gaubtuvas uždengia visus plaukus ir ausis, ir kad jis siekia už kaklo iki pečių.
 10. **Užsidėkite prijuostę (jei naudojama).** Užsidėkite viso kūno prijuostę, kad papildomai apsaugotų kūno priekį nuo sąlyčio su paciento kūno skysčiais ar ekskretais.
 11. **Patikrinkite:** užbaigus užsidėjimo procesą viso ansamblio vientisumą patikrina apmokytas stebėtojas. Darbuotojas turi patogiai jaustis ir galėti ištiesti rankas, pasilenkti per juosmenį ir atlikti įvairius judesius, kad būtų įsitikinta, kad galima atlikti pakankamai judesių, kai visos kūno sritys lieka uždengtos. Kambaryje darbuotojui apsivelkant ASP gali būti naudingas veidrodis.
 12. **Dezinfekuokite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines su ARTP. Leiskite nudžiūti prieš sąlytį su pacientu.

ASP užsidėjimas, kai pasirenkamas FFP3 respiratorius – šioje užsidėjimo procedūroje tariama, kad įstaiga pasirinko naudoti FFP3 respiratorius. Nustatytas protokolas palengvina mokymus ir nurodymų laikymąsi. Naudokite apmokyta stebėtoją patikrinti, kad sėkmingai laikomasi protokolo.

1. **Įtraukite apmokyta stebėtoją:** ASP užsidedamos vadovaujant ir prižiūrint apmokytam stebėtojui, kuris vizualiai patvirtina, kad visa ASP tinkama naudoti ir užsidėta sėkmingai. Apmokytas stebėtojas naudoja rašytinį kontrolinį sąrašą kiekvienam ASP užsidėjimo etapui (,

- žingsniui“) patvirtinti ir gali padėti užtikrinti ir patikrinti komplekto vientisumą. Baigus užsidėjimo procesą neturi matytis atviros odos ar plaukų.
2. **Nusiimkite asmeninius drabužius ir daiktus:** persirenkite chirurgine pižama (arba vienkartiniais drabužiais) ir specialia plaunama (plastikine ar gumine) avalyne tinkamoje švarioje zonoje. Į paciento palatą negalima neštis jokių asmeninių daiktų (papuošalų, laikrodžių, mobiliųjų telefonų, pranešimų gaviklių, tušinukų).
 3. **Prieš užsidėdami patikrinkite ASP:** vizualiai patikrinkite ASP komplektą kurį vilkėsite, kad įsitikintumėte, kad jis tinkamas naudoti, yra visos reikiamos ASP ir atsargos, ir kad parinkti dydžiai tinka darbuotojui. Apmokytas stebėtojas peržiūri užsidėjimo eilės tvarką su darbuotoju prieš sveikatos darbuotojui pradėdant užsidėjimą ir perskaito sveikatos darbuotojui visą procedūrą paeiliui.
 4. **Atlikite rankų higienos procedūras:** atlikite rankų higienos procedūras su ARTP. Kai naudojate ARTP, leiskite rankoms išdžiūti prieš pereinant prie kito etapo („žingsnio“).
 5. **Užsimaukite vidines pirštines:** užsimaukite pirmą porą pirštinių.
 6. **Užsidėkite aulinių ar kitų batų apmovus.**
 7. **Užsivilkite chirurginį chalata ar kombinezoną:** užsivilkite chirurginį chalata ar kombinezoną. Užtikrinkite, kad chalatas arba kombinezonas pakankamai dideli, kad nevaržytų judėjimo laisvės. Įsitinkite, kad vidinių pirštinių rankogaliai pakišti po operacinio chalato ar kombinezono rankove.
 8. **Užsidėkite FFP3 respiratorių:** užsidėkite FFP3 respiratorių. Patikrinkite sandarumą.
 9. **Užsidėkite gobtuvą:** virš FFP3 respiratoriaus uždėkite chirurginį gobtuvą, uždengiantį visus plaukus ir ausis ir įsitinkite, kad jis siekia žemiau kaklo iki pečių. Įsitinkite, kad gobtuvas visiškai uždengia ausis.
 10. **Užsidėkite prijuostę (jei naudojama):** užsidėkite viso kūno prijuostę, papildomai apsaugančią kūno priekį nuo galimo sąlyčio su paciento kūno skysčiais ar ekskretais.
 11. **Užsimaukite išorines pirštines:** užsimaukite antrą porą pirštinių (su pailgintais rankogaliais). Įsitinkite, kad rankogaliai užtraukti virš chirurginio chalato ar kombinezono rankovių.
 12. **Užsidėkite antveidį:** užsidėkite visą veidą dengiantį antveidį virš FFP3 respiratoriaus ir gobtuvo, papildomai apsaugančio veido priekį ir šonus, įskaitant odą ir akis.
 13. **Patikrinkite:** baigus užsidėjimo procesą viso rinkinio vientisumą patikrina apmokytas stebėtojas. Darbuotojas turi patogiai jaustis ir galėti ištiesti rankas, pasilenkti per liemenį ir atlikti įvairius judesnius, kad būtų įtikinta, kad yra galimybių pakankamai judesiu atlikti, kad visos kūno sritys liktų uždengtos. Užsidedant ASP darbuotojui kambaryje gali būti naudingas veidrodis.
 14. **Dezinfekuokite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines su ARTP. Leiskite išdžiūti prieš paciento lietimą.

PASIRUOŠIMAS ASMENINIŲ SAUGOS PRIEMONIŲ NUSIĖMIMUI

Šio etapo tikslas – pasiruošti pašalinti ASP. Prieš įeinant į ASP pašalinimo zoną, patikrinkite ir dezinfekuokite autorizuoto dezinfekanto tamponais visus matomus ant ASP nešvarumus. Pirmiausia dezinfekuokite išorines pirštines su dezinfekanto tamponu arba ARTP ir leiskite išdžiūti. Prieš įeidami ir pradėdami nuimti ASP patikrinkite, kad apmokytas stebėtojas yra ASP pašalinimo zonoje.

ASP nusiėmimas, kai naudojamas PAPR – ASP turi būti nuimamos specialioje ASP pašalinimo zonoje. Sudėkite visas nuimamas ASP į sandarius nepralaidžius skysčiams infekuotų atliekų konteinerius.

1. **Įtraukite apmokytą stebėtoją:** nusiėmimo procesas vykdomas prižiūrint apmokytam stebėtojui, kuris garsiai skaito kiekvieną procedūros etapą („žingsnį“) ir vizualiai patvirtina, kad ASP

- nuimtos tinkamai. Prieš nusiimant ASP, apmokytas stebėtojas privalo priminti darbuotojui vengti refleksinių veikslių (judesių), galinčių kelti pavojų, pvz., liesti savo veidą. Užregistruokite šią instrukciją ir žodžiu kartokite nusiėmimo metu. Nors apmokytas stebėtojas turėtų kuo mažiau liesti darbuotoją ar darbuotojo ASP nusiėmimo proceso metu, apmokytas stebėtojas gali padėti nuimti tam tikrus ASP komponentus kaip aprašyta žemiau. Apmokytas stebėtojas dezinfekuoja išorines rankų pirštines tuoj pat po to, kai paliečia darbuotojo ASP.
2. **Kontroliuokite:** prieš pradėdami nuimti ASP apžiūrėkite jas, ar nesimato nešvarumų, įpjovų ar įplyšimų. Jei ASP regimai užkrėsta, dezinfekuokite autorizuoto dezinfekanto tamponais. Jei įstaigos sąlygos leidžia ir laikomasi atitinkamo reglamento, galima naudoti purškiamą autorizuotą dezinfekantą, ypač užkrėstoms vietoms.
 3. **Dezinfekuokite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP ir leiskite išdžiūti.
 4. **Nusiimkite prijuostę (jei naudojama):** pašalinkite ir išmeskite prijuostę stengdamiesi neužkrėsti pirštinių ir suvyniodami prijuostę vidine puse išorėn.
 5. **Kontroliuokite:** nusiėmę prijuostę, patikrinkite ar ant ASP nėra regimų užteršimų arba įpjovų, arba įplėšų. Jei ASP vizualiai užteršta, dezinfekuokite ją naudodami autorizuoto dezinfekanto tamponus.
 6. **Dezinfekuokite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
 7. **Nuimkite aulinių ar kitų batų apmovus:** atsisėdę nuimkite ir išmeskite aulinių ar kitų batų apmovus.
 8. **Dezinfekuokite ir nusimaukite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP. Nusimaukite ir išmeskite išorines pirštines, stengdamiesi pašalinimo metu neužteršti vidinių pirštinių.
 9. **Patikrinkite ir dezinfekuokite vidines pirštines:** apžiūrėkite vidinių pirštinių išorinius paviršius, ar nesimato užteršimų, įpjovų ar įplėšų. Jei vidinės pirštines regimai nešvarios, įpjautos ar įplėštos, dezinfekuokite pirštines autorizuoto dezinfekanto tamponais, arba su ARTP. Tada nusimaukite vidines pirštines, atlikite plikų rankų higieną su ARTP ir užsimaukite švarių pirštinių porą. Jei pastebėta, kad vidinės pirštines užterštos, įpjautos ar įplėštos, dezinfekuokite vidines pirštines su autorizuoto dezinfekanto tamponais arba su ARTP.
 10. **Nusiimkite respiratorių (PAPR)***:**
 - a. Jei naudojamas PAPR su atskiru filtru ir ventiliatoriaus mazgu, integruotu šalmo viduje, palūkėkite iki 15 pašalinimo etapo („žingsnio“) ir pereikite prie 11 etapo („žingsnio“).
 - b. Jei naudojamas PAPR su išoriniu prie diržo tvirtinamu ventiliatoriaus mazgu, visi komponentai privalo būti pašalinami šiame etape.
 - i. Nusiimkite ir išmeskite vienkartinį gobtuvą.
 - ii. Dezinfekuokite vidines pirštines su autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
 - iii. Nusiimkite šalną, ventiliatorių, vamzdelius, diržą ir baterijos mazgą. Šiame etape („žingsnyje“) reikia apmokyto stebėtojo pagalbos. Dezinfekuokite vidines pirštines su autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
 - iv. Sudėkite visus dar kartą naudoti galimus PAPR komponentus į PAPR komponentams skirtą vietą arba konteinerį dezinfekcijai.
 11. **Nusivilkite chirurginį chalata arba kombinezoną:** pašalinkite ir išmeskite.
 - a. Priklausomai nuo chalato dizaino ir užsegimų vietos, darbuotojas gali arba atrišti raištelius, padedamas apmokyto stebėtojo atrišti chalata, arba švelniai nutraukti užsegimus. Venkite chirurginės pižamos ar vienkartinį drabužių sąlyčio su išoriniu chirurginio chalato paviršiumi nusivilkdami. Nusitraukite chalata nuo kūno, suvyniokite išvirkščiai, liesdami tik chalato vidinę pusę.

- b. Kad nusivilktumėte kombinezoną, atloškite galvą ir siekite po PAPR gaubtuvu, kad pasiektumėte užtrauktuką ar užsegimus. Naudokite veidrodį, kuris padėtų nepaliesiti odos. Atitraukite visiškai užtrauktuką ar atsekite prieš nuvyniodami žemyn ir išversdami išvirkščiai. Venkite pižamos sąlyčio su išoriniu kombinezono paviršiumi nusivilkdami, lieskite tik vidinę kombinezono pusę.
12. **Dezinfekuokite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidines pirštines su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
 13. **Dezinfekuokite plaunamus batus:** sėdėdami ant naujo švaraus paviršiaus (pvz., antra švari kėdė, švari suolo pusė), naudokite aprobuoto dezinfektanto tamponus nuvalyti kiekvieną plaunamą batų išorinio paviršiaus lopinėlių.
 14. **Dezinfekuokite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidines pirštines su aprobuoto dezinfektanto tamponais arba su ARTP.
 15. **Nusiimkite respiratorių (jei dar nenusiėmėte):** jei naudojamas PAPR su atskiru filtru ir ventiliatoriaus mazgu, integruotu šalmo viduje, nuimkite visus komponentus:
 - a. Nuimkite ir išmeskite vienkartinį gobtuvą;
 - b. Dezinfekuokite vidines pirštines su autorizuoto dezinfektanto tamponais arba ARTP;
 - c. Nusimaukite ir išmeskite vidines pirštines stengdamiesi neužteršti plikų rankų jas maudamiesi;
 - d. Atlikite rankų higieną su ARTP;
 - e. Užsimaukite naują porą vidinių pirštinių;
 - f. Nusiimkite šalną ir diržą, baterijos mazgą. Šiame etape gali prireikti apmokyto stebėtojo pagalbos.
 16. **Dezinfekuokite ir nusimaukite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidinėmis pirštinėmis apmautas rankas su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP. Pašalinkite ir išmeskite pirštines stengdamiesi neužteršti plikų rankų maudamiesi.
 17. **Atlikite rankų higieną:** atlikite rankų higieną su ARTP.
 18. **Kontroliuokite:** atlikite galutinį sveikatos darbuotojų patikrinimą dėl kokių nors pižamos ar vienkartinių rūbų užteršimo požymių. Jei pastebimas užteršimas, tuoj pat informuokite infekcijos kontrolės specialistą arba profesinės sveikatos saugos ir sveikatos koordinatorių arba jų paskirtą asmenį prieš išeidami iš ASP nusiėmimo zonos.
 19. **Pižamos:** darbuotojas gali išeiti iš ASP pašalinimo zonos avėdamas specialią plaunamą avalynę ir vilkėdamas pižamą arba vienkartinius drabužius.
 20. **Dušas:** nusiprausti po dušu rekomenduojama po kiekvienos pamainos darbuotojams, prižiūrintiems didelės rizikos pacientus (pvz., turinčius sąlytį su dideliu kraujo kiekiu, kraujo skysčiais ar ekskretais), dušai rekomenduojami darbuotojams, praleidžiantiems ilgesnį laiką Ebola paciento palatoje.
 21. **Protokolo vertinimas / medicininis atestavimas:** infekcijos kontrolės specialistas arba profesinės saugos ir sveikatos koordinatorius arba jų paskirtasis asmuo skyriuje tuo pačiu laiku turi susitikti su darbuotoju ir apžvelgti atliktus paciento priežiūros veiksmus, siekiant nustatyti, ar nebuvo pažeistas priežiūros protokolas ir įregistruoti darbuotojo nuovargio lygmenį.

ASP nusiėmimas, kai naudojamas FFP3 respiratorius – ASP nuimama specialioje ASP pašalinimo zonoje. Visas nuimtas ASP sudėkite į sandarius nepralaidžius skysčiams infekcinių atliekų kontenerius.

1. **Įtraukite apmokytą stebėtoją:** nusiėmimo procesas vyksta prižiūrint apmokytam stebėtojui, kuris garsiai skaito kiekvieną procedūros etapą („žingsnį“) ir vizualiai patvirtina, kad ASP pašalinta tinkamai. Prieš nusiimant ASP, apmokytas stebėtojas privalo priminti darbuotojams vengti refleksinių veiksmų (judesių), galinčių sukelti pavojų, pavyzdžiui, liesti savo veidą.

Informuokite apie šią instrukciją ir žodžiu kartokite nusiėmimo metu. Nors apmokytas stebėtojas turi kuo mažiau liesti darbuotojus arba jų ASP nusiėmimo proceso metu, apmokytas stebėtojas gali padėti nuimti tam tikrus ASP komponentus, kaip nurodyta žemiau. Apmokytas stebėtojas dezinfekuoja išorinėmis pirštinėmis apmautas rankas tuoj pat, kai prisiliečia prie bet kurios darbuotojo ASP.

2. **Kontroliuokite:** patikrinkite ASP dėl matomo užteršimo, įpjovų ar įplėšų prieš pradėdant nuimti ASP. Jei kuri nors ASP regimai užteršta, dezinfekuokite naudodami aprobuoto dezinfekanto tamponus. Jei įstaigos sąlygos leidžia ir laikomasi atitinkamo reglamento, dezinfekcijai galima naudoti purškiamą aprobuotą dezinfekantą, ypač užterštoms vietoms.
3. **Dezinfekuokite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
4. **Nusiimkite prijuostę (jei naudojama):** nusijuoskite ir išmeskite prijuostę stengdamiesi neužteršti pirštinių ir suvyniodami prijuostę vidine puse išorėn.
5. **Kontroliuokite:** nusiėmę prijuostę, patikrinkite ASP komplektą, ar nėra regimų užteršimų, įpjovų ar įplėšų. Jei ASP regimai užteršta, dezinfekuokite paveiktą ASP naudodami autorizuoto dezinfekanto tamponus.
6. **Dezinfekuokite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorines pirštines su autorizuoto dezinfekanto tamponais arba su ARTP.
7. **Nuimkite aulinių ar kitų batų apmovus:** atsisėdę nuimkite ir išmeskite aulinių ar kitų batų apmovus.
8. **Dezinfekuokite ir nusimaukite išorines pirštines:** dezinfekuokite išorinėmis pirštinėmis apmautas rankas su autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP. Nusimaukite ir išmeskite išorines pirštines stengdamiesi neužteršti vidinių pirštinių.
9. **Apžiūrėkite ir dezinfekuokite vidines pirštines:** apžiūrėkite vidinių pirštinių išorinį paviršių, ar nesimato užteršimų, įpjovų ar įplėšų. Jei vidinė pirštinė regimai nešvari, įpjauta ar įplėšta, dezinfekuokite pirštinę su autorizuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP. Po to nusimaukite vidines pirštines, atlikite plikų rankų higieną su ARTP ir užsimaukite švarių pirštinių porą. Jei pastebėta vidinių pirštinių užteršimų, įpjovų ar įplėšų, dezinfekuokite vidinėmis pirštinėmis apmautas rankas su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
10. **Nusiimkite antveidį:** nusiimkite viso veido antveidį truputį palenkdami galvą į priekį, suimkite užpakalinius dirželius ir nutraukite virš galvos, leisdami antveidžiui švelniai kristi į priekį ir išmeskite. Venkite liesti veido skydo priekinį paviršių.
11. **Dezinfekuokite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidines pirštines su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
12. **Nusiimkite gobtuvą:** atsekite (jei tinka) gobtuvą, švelniai nuimkite ir išmeskite. Apmokytas stebėtojas gali padėti gobtuvą atsegti.
13. **Dezinfekuokite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidines pirštines su aprobuoto dezinfekanto tamponais, arba su ARTP.
14. **Nusivilkite chirurginį chalata arba kombinezoną:** nusivilkite ir išmeskite.
 - a. Priklausomai nuo chalato dizaino ir užsegimo vietos, darbuotojas gali arba atrišti raištelius, padėdamas apmokytojo stebėtojo atsegti chalata, arba švelniai nutraukti užsegimus. Venkite pižamos arba vienkartinė rūbų sąlyčio su išoriniais chalato paviršiais nusivilkdami. Nusitraukite chalata nuo kūno, suvyniokite išvirkščiai liesdamiesi tik prie chalato vidinės pusės.
 - b. Kombinezonui nusivilkti atloškite galvą, kad pasiektumėte užtrauktuką ar užsegimus. Atsekite kombinezoną prieš nuvyniodami jį žemyn ir išverskite išvirkščiai. Venkite pižamos sąlyčio su kombinezono išoriniu paviršiumi nusivilkdami, lieskite tik vidinę kombinezono pusę.

15. **Dezinfekuokite ir pasikeiskite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidines pirštines su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba su ARTP. Nusimaukite ir išmeskite pirštines stengdamiesi neužteršti plikų rankų maudamiesi. Atlikite rankų higieną su ARTP. Užsimaukite naują vidinių pirštinių porą.
16. **Nusiimkite FFP3 respiratorių:** nusiimkite FFP3 respiratorių šiek tiek palenkdami galvą į priekį, suimkite pirmiausia apatinį raištelį ar elastinį dirželį ir nusiimkite neliesdami FFP3 respiratoriaus priekio. Išmeskite FFP3 respiratorių.
17. **Dezinfekuokite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidines pirštines su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP.
18. **Dezinfekuokite plaunamus batus:** sėdėdami ant naujo švaraus paviršiaus (pvz., antra švari kėdė, švari suolo pusė) naudokite aprobuoto dezinfekanto tamponą nuvalyti visus išorinius plaunamų batų paviršius.
19. **Dezinfekuokite ir nusimaukite vidines pirštines:** dezinfekuokite vidinėmis pirštinėmis apmautas rankas su aprobuoto dezinfekanto tamponais arba ARTP. Nusimaukite ir išmeskite pirštines stengdamiesi neužteršti plikų rankų maudamiesi.
20. **Atlikite rankų higieną:** atlikite rankų higieną su ARTP.
21. **Patikrinkite:** atlikite galutinę darbuotojo apžiūrą, ar nėra kokių nors pažamos ar vienkartinųjų rūbų užteršimo požymių. Jei pastebimas užteršimas, tuoj pat praneškite infekcijų kontrolės specialistui arba profesinės saugos ir sveikatos koordinatoriui, arba jų paskirtam asmeniui prieš išeidami iš ASP nusiėmimo zonos.
22. **Pižama:** darbuotojas gali išeiti iš ASP nusiėmimo zonos avėdamas specialią plaunamą avalynę ir vilkėdamas pižamą arba vienkartinius rūbus.
23. **Dušas:** dušas rekomenduojamas po kiekvienos pamainos darbuotojams, prižiūrintiems didelės rizikos pacientus (pvz., turintiems sąlyčio su dideliu kraujo kiekiu, kūno skysčiais ar ekskretais). Dušai rekomenduojami darbuotojams, ilgą laiką praleidžiantiems Ebola pacientų palatoje.
24. **Protokolo vertinimas/ medicininis atestavimas:** infekcijų kontrolės specialistas arba profesinės saugos ir sveikatos koordinatorius, arba jų paskirtasis asmuo skyriuje tuo pačiu metu turi susitikti su darbuotoju peržvelgti atliktus paciento priežiūros veiksmus, siekiant nustatyti bet kokią susirūpinimą dėl priežiūros protokolų ir įregistruoti darbuotojo nuovargio lygmenį.

LITERATŪRA:

1. Centers for disease control and prevention (CDC). Guidance on Personal Protective Equipment To Be Used by Healthcare Workers During Management of Patients with Ebola Virus Disease in U.S. Hospitals, Including Procedures for Putting On (Donning) and Removing (Doffing), October 20, 2014.
<http://www.cdc.gov/vhf/ebola/hcp/procedures-for-ppe.html>
2. University of Nebraska Medical Center: PPE for Ebola .Viral Hemorrhagic Fever - Donning & Doffing PPE.
http://app1.unmc.edu/nursing/heroes/ppe_posters_vhf.cfm
3. Médecins Sans Frontières (Doctors without Borders): Filovirus Haemorrhagic Fever Guideline, 2008[PDF - 134pages].
4. World Health Organization (WHO): Infection prevention and control guidance for care of patients in health-care settings, with focus on Ebola.